Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

13 päivänä joulukuuta 2018*

Henkilöstö – Parlamentin jäsenten valtuutetut avustajat – Henkilöstösääntöjen 24 artikla – Avustamispyyntö – Henkilöstösääntöjen 12 a artikla – Työpaikkakiusaaminen – Työpaikkakiusaamista ja sen ehkäisemistä työpaikalla käsittelevä neuvoa-antava komitea, joka käsittelee parlamentin jäsenten valtuutettujen avustajien Euroopan parlamentin jäsenistä tekemiä kanteluita – Avustamispyynnön hylkäämistä koskeva päätös – Oikeus tulla kuulluksi – Kontradiktorinen periaate – Neuvoa-antavan komitean lausunnon ja todistajien kuulemisesta laadittujen pöytäkirjojen luovuttamisesta kieltäytyminen – Vastaajana olevan toimielimen kieltäytyminen noudattamasta unionin yleisen tuomioistuimen selvittämistoimea

Asiassa T-83/18,

CH, entinen Euroopan parlamentin jäsenen valtuutettu avustaja, edustajinaan asianajajat C. Bernard-Glanz ja A. Tymen,

kantajana,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään D. Boytha ja E. Taneva,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 270 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan yhtäältä parlamentin 20.3.2017 tekemän sen päätöksen kumoamista, jolla kyseisen toimielimen työsopimusten tekemiseen toimivaltainen viranomainen hylkäsi kantajan 22.12.2011 esittämän avustamispyynnön, ja toisaalta sen vahingon korvaamista, jonka kantaja väittää itselleen aiheutuneen,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Pelikánová sekä tuomarit P. Nihoul ja J. Svenningsen (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies M. Marescaux,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 25.10.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

Asian tausta

Tosiseikat, jotka johtivat 12.12.2013 annettuun tuomioon CH v. parlamentti (F-129/12)

1 Euroopan parlamentin työsopimusten tekemiseen toimivaltainen viranomainen (jäljempänä toimivaltainen viranomainen) otti kantajana olevan CH:n 1.10.2004 Euroopan parlamentin palvelukseen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen (jäljempänä muuhun henkilöstöön sovellettavat ehdot) 5 artiklan nojalla parlamentin jäsenen valtuutetuksi avustajaksi (jäljempänä valtuutettu avustaja) avustamaan parlamentin jäsen Y:tä vaalikauden 2004–2009 ajaksi.

2 Y:n keskeytettyä edustajantoimensa hoitamisen parlamentti otti 1.12.2007 kantajan palvelukseen hoitamaan Y:n tilalle tulleen uuden parlamentin jäsenen X:n valtuutetun avustajan tehtäviä vaalikauden loppuun asti.

3 Parlamentti otti kantajan palvelukseen 1.8.2009 alkaen X:n valtuutetuksi avustajaksi vaalikauden 2009–2014 ajaksi. Kantaja luokiteltiin tuolloin tehtäväryhmän II palkkaluokkaan 14. Kantajan kanssa tehtiin kuitenkin 1.9.2010 uusi työsopimus, jolla aiempi työsopimus päätettiin ja kantaja otettiin palvelukseen hoitamaan samoja tehtäviä (jäljempänä työsopimus), mutta tällä kertaa hänet luokiteltiin tehtäväryhmän II palkkaluokkaan 11.

4 Kantaja jäi 27.9.2011 alkaen sairauslomalle, joka jatkui 19.4.2012 asti.

5 Kantaja ilmoitti 28.11.2011 työpaikkakiusaamista ja sen ehkäisemistä työpaikalla käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle (jäljempänä yleinen neuvoa-antava komitea) – joka oli perustettu työpaikkakiusaamista käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa koskevien sisäisten sääntöjen antamisesta ([Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien] henkilöstösääntöjen 12 a artiklan täytäntöönpanemiseksi) 21.2.2006 annetun parlamentin päätöksen mukaisesti – työpaikalla kokemistaan vaikeuksista, joiden hän katsoi johtuvan X:n häneen kohdistamasta käytöksestä.

6 Kantaja tiedusteli 6.12.2011 lähettämässään sähköpostiviestissä yleisen neuvoa-antavan komitean jäseniltä, mihin toimenpiteisiin hänen pitäisi ryhtyä ”tehdäkseen kantelun”. Kantaja lähetti 12.12.2011 kaikille edellä mainitun komitean jäsenille sekä parlamentin pääsihteerille sähköpostiviestin, jossa hän kuvaili avustamansa parlamentin jäsenen häneen kohdistamaa työpaikkakiusaamista, sekä välitti X:lle samana päivänä osoittamansa sähköpostiviestin, jossa hän kertoi kyseiselle parlamentin jäsenelle terveydentilastaan. Kantaja otti 21.12.2011 päivätyllä sähköpostiviestillä yhteyttä yleisen neuvoa-antavan komitean puheenjohtajaan pyytääkseen tapaamista.

7 Kantaja esitti 22.12.2011 parlamentin pääsihteerille Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 24 artiklan mukaisen avustamispyynnön, jossa hän väitti joutuneensa X:n työpaikkakiusaamisen uhriksi sekä vaati etäännyttämistoimenpiteiden toteuttamista ja hallinnollisen tutkimuksen aloittamista.

8 X lähetti 6.1.2012 parlamentin henkilöstöasioiden pääosaston henkilöresurssien kehittämisosaston alaiselle henkilöstön palvelukseenotto- ja siirtoyksikölle kirjallisen pyynnön kantajan työsopimuksen irtisanomisesta (jäljempänä irtisanomispyyntö). X vahvisti irtisanomispyynnön 18.1.2012.

9 Kantajan työsopimus irtisanottiin toimivaltaisen viranomaisen 19.1.2012 tekemällä päätöksellä 19.3.2012 alkaen luottamussuhteen väitetyn katkeamisen vuoksi (jäljempänä irtisanomispäätös). Kantaja vapautettiin tehtävistään kahden kuukauden irtisanomisajaksi eli 19.1.–19.3.2012. Toimivaltainen viranomainen perusteli luottamussuhteen katkeamista sillä, että X:n sille toimittamien

tietojen mukaan kantajalla ei ollut riittävää osaamista seuratakseen työskentelyä tietyissä parlamentin valiokunnissa, joiden jäsen X oli, ja että X oli lisäksi valittanut kantajan käyttäytyneen sopimattomasti sekä häntä että muita parlamentin jäseniä ja heidän valtuutettuja avustajiaan kohtaan.

10 Parlamentin henkilöstöasioiden pääosaston pääjohtaja hylkäsi toimivaltaisena viranomaisena 20.3.2012 päivätyllä kirjeellä avustamispyynnön sillä perusteella, että riippumatta siitä, oliko valtuutetulla avustajalla oikeus henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettuun apuun, kantajan esittämä avustamispyyntö, jossa vaadittiin etäännyttämistoimenpiteitä ja hallinnollisen tutkimuksen aloittamista, oli merkityksetön, koska sittemmin tehdyn irtisanomispäätöksen johdosta kantaja ei enää työskennellyt parlamentissa (jäljempänä avustamispyynnön hylkäämisestä tehty ensimmäinen päätös).

11 Kantaja teki 30.3.2012 parlamentin pääsihteerille henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen irtisanomispäätöksestä. Lisäksi kantaja teki 22.6.2012 saman henkilöstösääntöjen säännöksen nojalla valituksen avustamispyynnön hylkäämisestä tehdystä ensimmäisestä päätöksestä.

12 Parlamentin pääsihteeri hyväksyi 20.7.2012 tekemällään päätöksellä osittain irtisanomispäätöksestä tehdyn valituksen ja päätti lykätä kantajan työsopimuksen päättymispäivää 20.6.2012 asti sillä perusteella, että kantaja oli ollut 19.4.2012 saakka sairauslomalla, josta hän oli toimittanut lääkärintodistuksen. Pääsihteeri kuitenkin vahvisti irtisanomispäätöksen perustelluksi vetoamalla siihen, että se, että luottamussuhteen olemassaoloa tai sen menettämistä on mahdotonta valvoa, ulottuu osittain myös tämän luottamuksen puuttumisen tai menettämisen osalta esitettyjen perustelujen valvontaan, kuten erityisesti 7.7.2010 annetun tuomion Tomas v. parlamentti (F-116/07, F-13/08 ja F-31/08, EU:F:2010:77) 149 kohdassa todetaan.

13 Parlamentin pääsihteeri katsoi, ettei kantaja ollut esittänyt näyttöä luottamussuhteen katkeamisen perusteleemiseksi esitettyjen seikkojen arvioinnissa väitetysti tapahtuneista ilmeisistä virheistä, vaikka parlamentilla oli tiedossaan useita laiminlyöntejä, joita kantaja oli työssään tehnyt ja jotka liittyivät muun muassa sen arviointiin, oliko johonkin käsiteltävänä olevaan säädösehdotukseen aiheellista esittää tarkistuksia, kantajan epäkohteliaaseen käytökseen erästä muun kuin X:n edustaman jäsenvaltion edustajaa kohtaan, kantajan ylimieliseen käytökseen X:n uudeksi valtuutetuksi avustajaksi palkattua henkilöä kohtaan sekä kantajan viimeksi mainittuun avustajaan kohdistamaan epäkohteliaaseen käytökseen erään yritysjohtajan ollessa läsnä. Erään parlamentissa vierailleen opiskelijaryhmän opettajan väitetään myös valittaneen kantajan epäkohteliaasta käytöksestä.

14 Parlamentin pääsihteerin mukaan se seikka, että kantaja oli esittänyt avustamispyynnön, ei ollut omiaan estämään irtisanomispäätöstä, joka oli väistämätön seuraus X:n ja kantajan välien ilmeisestä huononemisesta.

15 Parlamentin pääsihteeri hylkäsi toimivaltaisen viranomaisen asemassaan lisäksi 8.10.2012 tekemällään päätöksellä avustamispyynnön hylkäämisestä tehdystä ensimmäisestä päätöksestä tehdyn valituksen korostaen, että vaikka ”hän [oli] ilmoittanut [kantajalle] kyseisen viranomaisen tekemän irtisanomispäätöksen perusteena olleesta [kantajan] epäasiallisesta käytöksestä ja täsmällisistä, todennettavista ja todistajien läsnä ollessa tapahtuneista seikoista, [tämä] esitt[i] väitteitä, joiden tueksi ei ollut mitään näyttöä”. Kantajalle ilmoitettiin myös, etteivät tämän vaatimat toimenpiteet olleet yleisesti ottaen ”yhteensopivia sellaisen läheisen ja luottamuksellisen suhteen kanssa, jota parlamentin jäsenen ja hänen valtuutetun avustajansa välillä edellytetään”, ettei etäännyttämistoimenpiteessä olisi mitään järkeä, koska se olisi esteenä parlamentin jäsenen ja hänen valtuutetun avustajansa työsuhteelle, ja ettei parlamentti voinut käytännössä siirtää kantajaa toisen parlamentin jäsenen avustajaksi, koska vain parlamentin jäsen voi pyytää toimivaltaiselta viranomaiselta itse valitsemansa valtuutetun avustajan ottamista palvelukseen. Parlamentin pääsihteeri korosti lisäksi hallinnollisen tutkimuksen aloittamista koskevasta pyynnöstä, että 8.2.2011 annettua tuomiota Skareby v. komissio (F-95/09, EU:F:2011:9), johon kantaja oli tältä osin vedonnut, ei voinut soveltaa esillä olevassa asiassa, koska parlamentin jäseniin ei sovelleta henkilöstösääntöjä, kuten henkilöstösääntöjen 12 a artiklaa,

koska heihin ei voida kohdistaa kurinpitoseuraamuksia ja koska toimivaltainen viranomainen ei voi velvoittaa heitä osallistumaan hallinnolliseen tutkimukseen, vaikka tällainen osallistuminen olisikin tärkeää.

16 Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 31.10.2012 toimitetussa kanteessa, joka kirjattiin numerolla F-129/12, kantaja vaati lähinnä irtisanomispäätöksen ja ensimmäisen avustamispyynnön hylkäämispäätöksen kumoamista ja parlamentin velvoittamista maksamaan hänelle vahingonkorvauksena 120 000 euroa.

17 Virkamiestuomioistuin kumosi 12.12.2013 antamallaan tuomiolla CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) irtisanomispäätöksen muun muassa sillä perusteella, ettei toimivaltainen viranomainen ollut kuullut kantajaa ennen päätöksen tekemistä, ja avustamispyynnön hylkäämisestä tehdyn ensimmäisen päätöksen lähinnä sillä perusteella, että – toisin kuin parlamentti väitti – valtuutetut avustajat voivat vedota henkilöstösääntöjen 24 artiklaan pyytääkseen toimivaltaiselta viranomaiselta apua jouduttuaan väitetysti parlamentin jäsenen sellaisen käytöksen kohteeksi, jota voidaan pitää henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitettuna työpaikkakiusaamisena. Lisäksi virkamiestuomioistuin määräsi parlamentin maksamaan kantajalle 50 000 euroa korvauksena tälle aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä ”[ottaen] huomioon erittäin arveluttavat olosuhteet, joissa irtisanomispäätös ja avustamispyynnön hylkäämisestä tehty ensimmäinen päätös tehtiin”.

Parlamentin toimenpiteet 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12) täytäntöön panemiseksi, 6.10.2015 annettu tuomio CH v. parlamentti (F-132/14) ja riidanalainen päätös

18 Kantaja pyysi 15.1.2014 päivätyllä kirjeellä parlamenttia toteuttamaan tiettyjä toimenpiteitä 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) täytäntöön panemiseksi SEUT 266 artiklan mukaisesti.

19 Parlamentti vastasi 3.3.2014 päivätyllä kirjeellä virallisesti kantajan esittämiin pyyntöihin, jotka koskivat 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) täytäntöönpanotoimenpiteitä.

20 Kantajan pyynnöstä tulla otetuksi uudelleen vakituiseen työsuhteeseen parlamentin palvelukseen parlamentti totesi, että tällainen toimenpide ylittäisi selvästi sen, mitä 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) täytäntöönpano vaatii, koska muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen muuttamisesta 23.2.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 160/2009 (EUVL 2009, L 55, s. 1) johdanto-osan seitsemännen perustelukappaleen mukaisesti ”minkään tämän asetuksen säännöksen [ei] olisi katsottava antavan parlamentin jäsenten valtuutetuille avustajille erityisoikeutta tai suoraa pääsyä Euroopan [unionin] virkamiesten virkoihin tai muun henkilöstön toimiin”.

21 Näin ollen parlamentti ilmoitti kantajalle, että parlamentin jäsenten ja heidän valtuutettujen avustajiensa työsuhteen henkilökohtaisen luonteen vuoksi häntä ei mahdollista palauttaa tehtäviinsä. Parlamentti täsmensi, että ”ainut mahdollisuus [oli] palauttaa [kantaja] tehtäviin, joita hän hoiti ennen [lainvastaiseksi katsottua] irtisanomispäätöstä, mutta niin, että hänet vapautettaisiin työtehtävien hoitamisesta [työsopimuksen] – – päättymispäivään 1.7.2014 asti” ja että ”työtehtävistä vapauttaminen [oli] myös yhteensopivaa huolenpitovelvollisuuden kanssa”. Parlamentti sitoutui maksamaan kantajalle irtisanomispäätöksen voimaantulopäivästä 21.6.2012 työsopimuksen päättymispäivään 1.7.2014 kertyneet palkat, joista vähennettäisiin tulot ja työttömyysetuudet, joita kantaja mahdollisesti saa muualta kyseisen ajanjakson aikana.

22 Lisäksi parlamentti vahvisti, että kantajasta aikoinaan tehtyä irtisanomispyyntöä ei ollut liitetty häntä koskeviin asiakirjoihin ja että myös virkamiestuomioistuimen lainvastaiseksi toteama irtisanomispäätös poistettaisiin kyseisestä asiakirja-aineistosta. Pyynnöstä siirtää unionin eläkejärjestelmään kansallisen

järjestelmän mukaisesti aiemmin kertyneet eläkeoikeudet parlamentti huomautti, ettei kantaja, joka oli työskennellyt valtuutettuna avustajana juuri ja juuri viisi vuotta, täyttänyt ehtoa, jonka mukaisesti henkilön on työskenneltävä vähintään kymmenen vuotta unionin palveluksessa voidakseen vaatia unionin talousarviosta maksettavaa vanhuuseläkettä.

23 Hallinnollisen tutkimuksen aloittamista koskevasta vaatimuksesta, joka oli esitetty jo avustamispyynnössä, parlamentti totesi, että ”mikäli [kantaja] päättäisi nostaa [X:ää] vastaan kanteen kansallisen oikeuden perusteella, parlamentti tarkastelisi tilannetta tältä osin uudelleen 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) [57 kohdasta] ilmenevän oikeuskäytännön valossa”.

24 Kantaja teki 16.4.2014 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla valituksen 3.3.2014 tehdystä päätöksestä sekä 2.4.2014 tehdystä päätöksestä, jossa toimivaltainen viranomainen otti kantaa kyseisiin lisävaatimuksiin.

25 Parlamentin oikeudellinen yksikkö ilmoitti 6.6.2014 päivätyllä kirjeellä kantajalle 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) täytäntöönpanoon liittyvien toimenpiteiden yhteydessä valtuutettuihin avustajiin sovellettavista työpaikkakiusaamista koskevista sisäisistä säännöistä (jäljempänä työpaikkakiusaamista koskevat sisäiset säännöt), jotka oli otettu käyttöön parlamentin puhemiehistön 14.4.2014 tekemällä päätöksellä sisäisen säännöstön antamisesta ja joiden mukaisesti oli tarkoitus perustaa työpaikkakiusaamista ja sen ehkäisemistä työpaikalla käsittelevä neuvoa-antava komitea, joka käsittelee parlamentin jäsenten valtuutettujen avustajien parlamentin jäsenistä tekemiä kanteluita (erityinen neuvoa-antava komitea). Kantajalle selitettiin, että erityisellä neuvoa-antavalla komitealla olisi jatkossa ”toimivalta käsitellä [kantajan] mahdollisesti tekemä kantelu työpaikkakiusaamisesta”, ja kantajaa ”neuvottiin – – kääntymään [kyseisen komitean] puoleen ottamalla yhteyttä sen sihteeristöön”.

26 Kantaja vastasi 20.6.2014 päivätyllä kirjeellä, että koska ensimmäisen avustamispyynnön hylkäämispäätös oli kumottu, kyseinen X:n käytökseen perustuva pyyntö oli edelleen parlamentin käsiteltävänä. Näin ollen kantaja tiedusteli, ”mistä syystä parlamentti ei [ollut] katsonut tarpeelliseksi viedä asiaa itse suoraan [erityisen neuvoa-antavan komitean] käsiteltäväksi 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) täytäntöönpanoon liittyvien toimenpiteiden yhteydessä, jos tällainen komitea kerran oli perustettu, mistä [kantaja] ei ollut edelleenkään saanut vahvistusta”.

27 Parlamentin pääsihteeri hylkäsi toimivaltaisen viranomaisen asemassaan 4.8.2014 päivätyllä kirjeellä 16.4.2014 tehdyn valituksen.

28 Kantaja nosti virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 17.11.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, joka kirjattiin numerolla F-132/14 ja jossa vaadittiin

– kumoamaan parlamentin 3.3.2014 tekemä päätös siltä osin kuin tämä toimielin kieltäytyi aloittamasta 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203, jäljempänä tuomio CH) täytäntöönpanon edellyttäminä toimenpiteinä SEUT 266 artiklassa tarkoitetulla tavalla hallinnollista tutkimusta niiden seikkojen todenperäisyyden toteamiseksi, joita hän oli 22.12.2011 tekemässään avustamispyynnössä tuonut esiin erään parlamentin jäsenen osalta,

– kumoamaan parlamentin 2.4.2014 tekemä päätös, siltä osin kuin parlamentti kieltäytyi siinä maksamasta hänelle 5 686 euron summaa, joka vastaa sitä palkan erotusta, jonka kantaja katsoi olevansa oikeutettu saamaan SEUT 266 artiklassa tarkoitettuna 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) täytäntöönpanotoimenpiteenä,

– kumoamaan parlamentin 4.8.2014 tekemä päätös, jolla parlamentti hylkäsi valituksen, jonka kantaja oli tehnyt edellä mainituista 3.3.2014 ja 2.4.2014 tehdyistä päätöksistä,

– velvoittamaan parlamentti maksamaan hänelle korvauksena aineellisesta vahingosta 144 000 euroa ja korvauksena henkisestä kärsimyksestä 60 000 euroa.

29 Erityisen neuvoa-antavan komitean perustamiskokous pidettiin 26.11.2014. Kokouspöytäkirjan kohdasta 2 ilmenee, että ”[parlamentin] oikeudellinen neuvonantaja voidaan tarvittaessa kutsua – – komitean kokoukseen, jotta tämä voi neuvoa komiteaa oikeudellisissa kysymyksissä”. Saman pöytäkirjan kohdasta 4 ilmenee, että ”oikeudellinen neuvonantaja [on tiedottanut] [erityisen neuvoa-antavan komitean] jäsenille parlamentin kannasta kahdessa oletetussa kiusaamistapauksessa[, joista toinen johti 12.12.2013 annettuun tuomioon CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203)]”.

30 Erityisen neuvoa-antavan komitean puheenjohtaja kutsui 17.12.2014 päivätyllä kirjeellä kantajan komitean jäsenten kokoukseen, joka oli tarkoitus pitää 28.1.2015.

31 Kantaja toimitti 15.1.2015 kirjalliset huomautuksensa erityisen neuvoa-antavan komitean jäsenille. Komitea kuuli 28.1.2015 kantajaa, X:ää sekä kantajan kollegaa CN:ää, joka oli myös esittänyt avustamispyynnön X:n väitetysti harjoittaman työpaikkakiusaamisen johdosta (tuomio 26.3.2015, CN v. parlamentti, F-26/14, EU:F:2015:22).

32 Virkamiestuomioistuin kumosi 6.10.2015 antamallaan tuomiolla CH v. parlamentti (F-132/14, EU:F:2015:115) 3.3.2014 tehdyn päätöksen, sellaisena kuin se oli vahvistettu valituksen hylkäämisestä 4.8.2014 tehdyllä päätöksellä, koska parlamentti ei ollut päättänyt aloittaa väitetystä työpaikkakiusaamisesta hallinnollista tutkimusta sen jälkeen, kun ensimmäinen avustamispyynnön hylkäämispäätös oli kumottu 12.12.2013 annetulla tuomiolla CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203), minkä johdosta parlamentin katsottiin rikkoneen SEUT 266 artiklaa. Lisäksi parlamentti velvoitettiin maksamaan kantajalle korvauksena toimivaltaisen viranomaisen laiminlyönnistä aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä 25 000 euroa viivästyskorkoineen.

33 Parlamentin puhemies ilmoitti 18.5.2016 kantajalle työpaikkakiusaamista koskevien sisäisten sääntöjen, sellaisina kuin ne ovat muutettuina parlamentin puhemiehistön 6.7.2015 tekemällä päätöksellä, 10 artiklan – jonka mukaan erityisen neuvoa-antavan komitean on vastedes toimitettava luottamuksellinen raporttinsa parlamentin puhemiehelle kvestoreiden sijasta – mukaisesti ja erityisen neuvoa-antavan komitean hallinnollisen tutkimuksen päätteeksi hyväksymiin päätelmiin tutustuttuaan katsovansa, että kantajan avustamispyynnössä kuvaamaa käytöstä ei voida pitää parlamentin jäsenen epäsopivana menettelynä valtuutettua avustajaa kohtaan, ja toimittavansa asiakirja-aineiston toimivaltaiselle viranomaiselle, jotta tämä voi tehdä avustamispyyntöä koskevan päätöksen (jäljempänä perusteltu päätös).

34 Parlamentin puhemies – jolla on edellä mainittujen sisäisten sääntöjen, sellaisina kuin ne ovat muutettuina parlamentin puhemiehistön 6.7.2015 tekemällä päätöksellä, 12 artiklan mukaisesti valta tehdä ”[erityisen neuvoa-antavan komitean] lausunnon perusteella perusteltu päätös sen toteamiseksi, onko työpaikkakiusaaminen osoitettu toteen”, sekä tarvittaessa ”määrätä asianomaiselle parlamentin jäsenelle seuraamus parlamentin työjärjestyksen 11 ja 166 artiklan mukaisesti – huomautti perustellussa päätöksessään, että erityinen neuvoa-antava komitea katsoi esimerkiksi näytetyksi toteen, että X arvosteli usein kantajaa, myös julkisesti, puhui joskus kantajalle kovin sanoin, moitti joskus kantajaa annettuaan tälle ensin ristiriitaisia ohjeita, otti välillä kantajaan yhteyttä myös tämän sairausloman aikana, velvoitti kantajan lukemaan sähköpostiviestinsä lomien aikana, oli todennut lehdistölle kantajan olevan epäpätevä ja alentanut tämän palkkaluokkaa.

35 Parlamentin puhemies katsoi perustellussa päätöksessä, että kyseinen käytös oli ollut henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitetulla tavalla tahallista ja ajan mittaan toistuvaa. Parlamentin puhemies kuitenkin katsoi X:n esittämästä arvostelusta, kovasta kielenkäytöstä, kantajan virheiden moittimisesta ja kantajan lomien aikana esitetyistä pyynnöistä, että X kohteli kaikkia työntekijöitään samalla tavalla ja että tämä näytti enemmänkin johtuvan X:n hermostuneisuudesta ja vaikeuksista johtaa henkilökuntaansa asianmukaisesti. Kyseinen käytös ei hänen mukaansa siten kohdistunut

erityisesti kantajaan. X:n antamien julkilausumien osalta parlamentin puhemies katsoi, että niitä olisi tarkasteltava 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) valossa, koska kyseinen tuomio oli käynnistänyt julkisen kampanjan, jossa kyseistä parlamentin entistä jäsentä syytettiin työpaikkakiusaamisesta, vaikka virkamiestuomioistuin ei ollut päätynyt tällaiseen näkemykseen. Parlamentin puhemiehen mukaan X oli vain pyrkinyt puolustautumaan julkisiksi tulleilta kiusaamissyytöksiltä.

36 Kantajan palkkaluokan alentamisesta parlamentin puhemies katsoi, että X:llä oli parlamentin jäsenenä toimivalta toteuttaa kyseinen toimenpide ja että X oli ollut tyytymätön kantajan työsuoritukseen ja käytökseen, mikä ei puhemiehen mukaan ainakaan helpottanut jännitteitä niin X:n kuin muidenkaan tämän tiimin työntekijöiden kanssa.

37 Näin ollen parlamentin puhemies katsoi perustellussa päätöksessä, että kokonaisuutena arvioituna kantajan väittämät tosiseikat eivät osoittaneet X:n käyttäytyneen sopimattomasti tavalla, jonka perusteella voitaisiin osoittaa henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitettu työpaikkakiusaaminen. Parlamentin puhemies totesi erityisesti, että koska X:n käytöstä ei voitu parlamentin jäsenen ja hänen valtuutetun avustajansa välisen työsuhteen erityisen luonteen vuoksi pitää kohtuuttomana ja arveluttavana, tavanomaisella herkkyydellä asiaa arvioiva puolueeton tarkkailija ei olisi katsonut väitettyjen tosiseikkojen olevan omiaan loukkaamaan kantajan persoonaa tai kunniaa taikka fyysistä tai henkistä koskemattomuutta.

38 Parlamentin puhemies ilmoitti näin ollen kantajalle välittävänsä asian toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka tehtävänä oli lausua avustamispyynnöstä.

39 Kantaja otti 13.1.2017 yhteyttä toimivaltaiseen viranomaiseen sen vuoksi, ettei tämä ollut ollut häneen yhteydessä perustellun päätöksen johdosta, vaikka avustamispyyntö oli ollut vireillä jo yli viisi vuotta.

40 Parlamentin henkilöstöasioiden pääjohtaja pyysi kantajalta 24.1.2017 päivätyllä kirjeellä, että tämä esittäisi huomautuksensa perustellusta päätöksestä 10.2.2017 mennessä.

41 Kantaja toimitti 10.2.2017 päivätyllä kirjeellä huomautuksensa, joissa hän riitautti sekä erityisen neuvoa-antavan komitean päätelmät että parlamentin puhemiehen perustellussa päätöksessä esittämät päätelmät. Kantaja arvosteli myös olosuhteita, joissa kyseisen komitean kuulemiset oli pidetty ja muun muassa sitä, ettei hänelle ollut pyynnöistä huolimatta toimitettu komitean laatimaa raporttia, kuultujen todistajien luetteloa tai kuulemisista laadittuja pöytäkirjoja.

42 Toimivaltaisena viranomaisena henkilöstöasioiden pääjohtaja hylkäsi avustamispyynnön 20.3.2017 tehdyllä päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös). Henkilöstöasioiden pääjohtaja katsoi ensinnäkin, ettei kantajalla ollut minkäänlaista subjektiivista oikeutta saada erityisen neuvoa-antavan komitean laatimaa raporttia, kuultujen todistajien luetteloa tai todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja, koska hän oli jo saanut perustellussa päätöksessä tiedoksi täydelliset ja yksityiskohtaiset perustelut väitteidensä hylkäämiselle perusteettomina. Henkilöstöasioiden pääjohtaja katsoi myös, että parlamentin oikeudellisella neuvonantajalla oli oikeus osallistua erityisen neuvoa-antavan komitean järjestämiin kuulemisiin ja että tältä osin se, että kantajalla ei ollut mahdollisuutta saada asianajajiensa apua kyseisen komitean kuulemisessa, ei merkinnyt menettelyllisen yhdenvertaisuuden periaatteen loukkaamista. Perustellun päätöksen sisällöstä henkilöstöasioiden pääjohtaja totesi lähinnä jakavansa täysin parlamentin puhemiehen esittämät näkemykset.

43 Kantaja esitti 28.4.2017 päivätyllä kirjeellä Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 (EYVL 2001, L 145, s. 43) nojalla hakemuksen saada tutustua yleisen neuvoa-antavan komitean ja erityisen neuvoa-antavan komitean asiakirja-aineiston itseään koskeviin

asiakirjoihin, erityisesti viimeksi mainitun komitean laatimaan raporttiin. Hakemus hylättiin 16.6.2017 tehdyllä päätöksellä, jonka parlamentti vahvisti 21.8.2017, sillä perusteella, että kyseisten asiakirjojen luovuttaminen voisi vahingoittaa X:n koskemattomuutta ja todistajien henkilötietojen suojaa.

44 Kantaja teki 20.6.2017 riidanalaisesta päätöksestä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen. Kantaja vetosi valituksensa tueksi hyvän hallinnon periaatteen loukkaamiseen, perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiin, henkilöstösääntöjen 25 artiklan rikkomiseen, kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaamiseen, huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiin, käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatteen loukkaamiseen, ilmeiseen arviointivirheeseen sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 31 artiklan ja henkilöstösääntöjen 12 a ja 24 artiklan rikkomiseen.

45 Toimivaltaisena viranomaisena parlamentin pääsihteeri hyväksyi 26.10.2017 tehdyllä päätöksellä 20.6.2017 tehdyn valituksen siltä osin kuin se koski vahingonkorvauksia ja myönsi kantajalle 1 500 euron kohtuullisen korvauksen toimivaltaisen viranomaisen toimien viivästymisestä perustellun päätöksen ja riidanalaisen päätöksen antamisen välisenä aikana, joka olisi hänen mukaansa voinut olla lyhyempi. Parlamentin pääsihteeri hylkäsi valituksen siltä osin kuin se koski riidanalaisen päätöksen laillisuuden riitauttamiseksi esitettyjä väitteitä. Näin ollen parlamentin pääsihteeri katsoi parlamentin puhemiehen tavoin, etteivät väitetyt seikat osoittaneet henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitettua työpaikkakiusaamista (jäljempänä valituksen hylkäämisestä tehty päätös).

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

46 Koska kantaja vaati kannekirjelmässään, että vastaaja määrätään toimittamaan tietyt asiakirjat, unionin yleinen tuomioistuin pyysi 17.4.2018 prosessinjohtotoimena parlamenttia toimittamaan vastineensa yhteydessä ja tarvittaessa versiona, josta on poistettu luottamukselliset tiedot, erityisen neuvoa-antavan komitean loppupäätelmät kantajan tapauksesta sekä kyseisen komitean järjestämistä todistajien kuulemisesta laaditut pöytäkirjat.

47 Parlamentti toimitti vastineensa 2.5.2018. Parlamentti ilmoitti kuitenkin 3.5.2018 päivätyllä kirjeellä kieltäytyvänsä toimittamasta pyydettyjä asiakirjoja sillä perusteella, että 12.12.2013 annetun tuomion CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) seurauksena perustetun erityisen neuvoa-antavan komitean moitteettoman toiminnan kannalta oli olennaista, että kyseisen komitean, jonka jäseniksi kolme kvestoria oli suostunut, työskentely ja keskustelut pysyvät luottamuksellisina suhteessa kantajaan. Parlamentti korosti, että 13.7.2018 annetussa tuomiossa Curto v. parlamentti (T-275/17, EU:T:2018:479) sekä vireillä olevassa asiassa QH v. parlamentti (T-748/16) unionin yleinen tuomioistuin oli päättänyt, että esillä olevassa asiassa pyydettyjä vastaavat asiakirjat eivät olleet luottamuksellisia suhteessa kantajiin, ja se oli näin ollen toimittanut kyseiset asiakirjat kantajille. Parlamentti katsoo, että ”koska tästä käytännöstä on tulossa järjestelmällinen ja koska se uhkaa valtuutettujen avustajien parlamentin jäsenten harjoittamasta työpaikkakiusaamisesta tekemien kantelujen käsittelemiseksi luotua järjestelmää, parlamentin on valitettavasti ilmoitettava, ettei se aio enää luovuttaa salaisia asiakirjoja unionin yleiselle tuomioistuimelle, jollei se voi olla varma, että kyseisiä asiakirjoja ei missään tapauksessa luovuteta [kantajalle]”.

48 Unionin yleinen tuomioistuin määräsi unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 92 artiklan 3 kohdan nojalla 18.5.2018 annetulla määräyksellä parlamentin toimittamaan päätelmät ja todistajien kuulemista koskevat pöytäkirjat, jotka erityinen neuvoa-antava komitea oli mahdollisesti laatinut avustamispyynnön esittämisen jälkeen, ja ilmoitti, ettei kyseisiä asiakirjoja luovutettaisi ainakaan tässä vaiheessa kantajalle.

49 Parlamentti toisti 4.6.2018 päivätyssä kirjeessä kieltäytyvänsä toimittamasta selvittämistoimen yhteydessä pyydettyjä asiakirjoja ja ehdotti unionin yleiselle tuomioistuimelle, että se voisi unionin yleisen tuomioistuimen niin halutessa toimittaa asiakirjat epävirallisesti siten, ettei niitä liitetä osaksi asiakirja-aineistoa ja siten, että ”parlamentille taataan, ettei kantaja pääse tutustumaan parlamentin salaisiksi ja luottamuksellisiksi arvioimiin asiakirjoihin”.

50 Asianosaisia pyydettiin 28.6.2018 prosessinjohtotoimena esittämään näkemyksensä seurauksista, joita asian käsittelylle on parlamentin 4.6.2018 tiedoksi antamasta päätöksestä, jolla parlamentti kieltäytyi luovuttamasta unionin yleiselle tuomioistuimelle sen 18.5.2018 annetulla määräyksellä toimitettavaksi määräämiä asiakirjoja. Asianosaisia pyydettiin kiinnittämään tässä yhteydessä huomiota yhtäältä 10.6.1980 annettuun tuomioon M v. komissio (155/78, EU:C:1980:150) ja 12.5.2010 annettuun tuomioon komissio v. Meierhofer (T-560/08 P, EU:T:2010:192) sekä toisaalta 29.6.2018 annettuun tuomioon HF v. parlamentti (T-218/17, EU:T:2018:393).

51 Kantaja toimitti tätä asiaa koskevat huomautuksensa 10.7.2018 ja parlamentti 11.7.2018.

52 Unionin yleinen tuomioistuin päätti 8.8.2018 käsittelyn kirjallisen vaiheen katsottuaan, ettei toinen kirjelmien vaihto ollut tarpeen, ja hylättyään kantajan tältä osin 2.8.2018 esittämän pyynnön; asianosaisten suulliset lausumat kuultiin 25.10.2018 pidetyssä istunnossa.

53 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen ja tarvittaessa myös valituksen hylkäämisestä tehdyn päätöksen

– velvoittaa parlamentin maksamaan 68 500 euroa korvauksena hänelle aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä

– velvoittaa parlamentin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

54 Parlamentti vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen perusteettomana

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

Kumoamisvaatimukset

55 Kantaja vetoaa riidanalaisen päätöksen kumoamista ja tarvittaessa valituksen hylkäämispäätöksen kumoamista koskevien vaatimustensa tueksi kahteen kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koskee perusoikeuskirjan 41 artiklan ja henkilöstösääntöjen 25 artiklan rikkomista, perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä, hyvän hallinnon periaatteen, kuulluksi tulemista koskevan oikeuden ja puolustautumisoikeuksien loukkaamista sekä huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiä ja toinen ilmeistä arviointivirhettä, perusoikeuskirjan 31 artiklan ja henkilöstösääntöjen 12 a ja 24 artiklan rikkomista sekä huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiä.

Kumoamisvaatimusten kohde

56 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kumoamisvaatimuksista, jotka kohdistuvat muodollisesti valituksen hylkäämisestä tehtyyn päätökseen, seuraa, että valituksen kohteena ollut toimi saatetaan unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, kun hylkäämispäätöksellä ei ole itsenäistä sisältöä (ks. vastaavasti tuomio 17.1.1989, Vainker v. parlamentti, 293/87, EU:C:1989:8, 8 kohta ja tuomio 6.4.2006, Camós Grau v. komissio, T-309/03, EU:T:2006:110, 43 kohta).

57 Koska käsiteltävässä asiassa valituksen hylkäämistä koskevassa päätöksessä vain vahvistetaan riidanalainen päätös, on todettava, että valituksen hylkäämistä koskevan päätöksen kumoamisvaatimuksilla ei ole itsenäistä sisältöä ja ettei niistä siis ole aihetta lausua erikseen, vaikka riidanalaisen päätöksen laillisuuden tutkimisessa on otettava huomioon yhtäältä valituksen hylkäämistä koskevan päätöksen perustelut, joiden on vastattava riidanalaisen päätöksen perusteluja (ks. vastaavasti tuomio 9.12.2009, komissio v. Birkhoff, T-377/08 P, EU:T:2009:485, 58 ja 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), sekä toisaalta perustelut, jotka esitetään perustellussa päätöksessä, johon riidanalainen päätös liittyy.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee perusoikeuskirjan 41 artiklan ja henkilöstösääntöjen 25 artiklan rikkomista, perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä, hyvän hallinnon periaatteen, kuulluksi tulemista koskevan oikeuden ja puolustautumisoikeuksien loukkaamista sekä huolenpitovelvollisuuden laiminlyöntiä

58 Kantaja väittää ensimmäisen kanneperusteensa tueksi, että se, ettei toimivaltainen viranomainen toimittanut hänelle oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa erityisen neuvoa-antavan komitean raporttia, kuultujen todistajien luetteloa eikä näiden todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja, estää häntä ymmärtämästä päättelyä, joka esitetään riidanalaisen päätöksen perustana olevassa perustellussa päätöksessä ja jonka perusteella katsottiin, etteivät väitetyt seikat osoita hänen joutuneen työpaikkakiusaamisen kohteeksi. Kantaja väittää myös, ettei hän näin ollen voi arvioida yhtäältä sitä, onko kyseinen komitea kuullut todistajia tai hänen mainitsemiaan henkilöitä, kuten kahta lääkäriä, ja toisaalta sitä, onko toimivaltainen viranomainen ottanut asianmukaisesti huomioon neuropsykiatrin ja häntä hoitavan lääkärin kirjoittamat lääkärintodistukset, jotka hän on toimittanut.

59 Kantaja moittii toimivaltaista viranomaista myös siitä, ettei tämä toimittanut hänelle erityisen neuvoa-antavan komitean raporttia. Kantajan mukaan raportti olisi pitänyt toimittaa jo siitäkin syystä, että riidanalaisen päätöksen perustelut olivat puutteelliset. Kantaja katsoo myös, että kyseisen raportin sekä todistajien kuulemisesta laadittujen pöytäkirjojen toimittaminen oli välttämätöntä, jotta hän voisi varmistaa, ettei todistajanlausuntoja ollut vääristelty.

60 Kantaja katsoo, että joka tapauksessa se, ettei erityisen neuvoa-antavan komitean raporttia ja todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja toimitettu oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa edes versioina, joista on poistettu luottamukselliset tiedot, loukkaa hänen oikeuttaa tulla tehokkaasti kuulluksi, kuten unionin yleinen tuomioistuin on hänen mukaansa vahvistanut 29.6.2018 annetussa tuomiossa HF v. parlamentti (T-218/17, EU:T:2018:393). Kantajan mukaan toimivaltainen viranomainen on tällaisen asenteen johdosta myös laiminlyönyt huolenpitovelvollisuutensa, koska kantajan etua, joka edellyttää tutustumista kyseisiin asiakirjoihin ja avustamispyynnön hylkäämispäätöksen perustelujen riittävyyteen, ei selvästikään ole otettu huomioon.

61 Parlamentti vaatii, että tämä kanneperuste hylätään perusteettomana.

62 Parlamentin mukaan toimivaltainen viranomainen on täyttänyt perusteluvelvollisuutensa käsiteltävässä asiassa. Parlamentti katsoo todistajien kuulemisesta yhtäältä, että todistajanlausuntojen todistusvoima on suhteellinen, vaikka toteaakin, että kyseiset lausunnot voivat olla arvokkaita avustamispyynnön esittäjän toimittaman näytön täydentämiseksi tai tällaisen näytön korvaamiseksi sen puuttuessa.

Toisaalta parlamentti katsoo, että ”todistajille taatusta luottamuksellisuudesta luopuminen liiallisen avoimuuden nimissä vaikuttaisi väistämättä kolmansien osapuolten halukkuuteen antaa rehellisiä, täydellisiä ja objektiivia todistajanlausuntoja tai [jopa] estäisi sen kokonaan”. Tästä syystä parlamentti katsoo, että luottamuksellisuus on ulotettava koskemaan sekä erityisen neuvoa-antavan komitean raporttia, todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja että kyseisen komitean kuulemien todistajien luetteloa, mikä on parlamentin mukaan perusteena sille, että kantajan ei pidä missään tapauksessa saada kyseisiä asiakirjoja haltuunsa, sekä sille, että parlamentti kieltäytyy noudattamasta unionin yleisen tuomioistuimen määräämää selvittämistoimea.

63 Oikeudesta tulla kuulluksi parlamentti katsoo, että se on kunnioittanut kyseistä oikeutta käsiteltävässä asiassa, koska kantajalle annettiin mahdollisuus esittää huomautuksensa perustellusta päätöksestä eikä erityisen neuvoa-antavan komitean raportin luovuttaminen ollut muutenkaan tarpeen, jotta kantaja voi esittää huomautuksensa. Parlamentti katsoo myös, että mainitun raportin luovuttaminen estäisi kyseisen komitean tehokkaan työskentelyn, eikä toimivaltainen viranomainen näin ollen ollut velvollinen luovuttamaan kantajalle sen enempää kyseistä raporttia kuin todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja.

– Alustavat huomautukset henkilöstösääntöjen mukaisen avustamispyynnön käsittelystä

64 Aluksi on muistutettava, että kun työsopimusten tekemiseen toimivaltaisen viranomaisen tai tapauksen mukaan nimittävän viranomaisen käsiteltäväksi saatetaan henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan nojalla kyseisten henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettu avustamispyyntö, kyseisen viranomaisen on avustamisvelvollisuuden nojalla ja yksikön järjestyksen ja työrauhan vaarantuessa puututtava riittävän voimakkaasti asioiden kulkuun ja toimittava olosuhteiden edellyttämällä nopeudella ja huolellisuudella tosiseikkojen toteamiseksi ja asianmukaisten johtopäätösten tekemiseksi niiden perusteella tietoisena kaikesta asiaan liittyvästä. Tätä tarkoitusta varten riittää, että toimielimeltään suojaa vaativa virkamies tai toimihenkilö esittää edes vähäistä näyttöä siitä, että hyökkäykset, joiden kohteeksi hän väittää joutuneensa, ovat todellisia. Kyseisen toimielimen on toteutettava tällaisten seikkojen perusteella asianmukaiset toimenpiteet ja erityisesti tehtävä hallinnollinen tutkimus todetakseen avustamispyynnön taustalla olevat tosiseikat yhteistyössä kantelun esittäjän kanssa (tuomio 26.1.1989, Koutchoumoff v. komissio, 224/87, EU:C:1989:38, 15 ja 16 kohta; tuomio 12.7.2011, komissio v. Q, T-80/09 P, EU:T:2011:347, 84 kohta ja tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 46 kohta).

65 Kun työpaikkakiusaamista koskevia väitteitä on esitetty, avustamisvelvollisuus merkitsee erityisesti, että hallinnolla on velvollisuus tutkia huolellisesti, nopeasti ja luottamuksellisesti avustamispyyntö, jossa väitetystä työpaikkakiusaamisesta ilmoitetaan ja ilmoittaa pyynnön esittäjälle pyyntöä koskevista jatkotoimenpiteistä (tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 47 kohta ja tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 88 kohta).

66 Tämä velvollisuus pätee myös silloin, kun avustamispyyntö liittyy henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettuun ”kolmanteen henkilöön”, joka ei ole toinen virkamies tai toimihenkilö, vaan toimielimen jäsen (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2013, CH v. parlamentti, F-129/12, EU:F:2013:203, 54–58 kohta ja tuomio 26.3.2015, CN v. parlamentti, F-26/14, EU:F:2015:22, 42 kohta). Myös parlamenttien jäsenten on nimittäin noudatettava henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa säädettyä työpaikkakiusaamisen tai seksuaalisen häirinnän kieltoa (ks. vastaavasti tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 79–81 kohta).

67 Lisäksi on todettava, että hallinnolla on henkilöstösääntöjen 24 artiklan soveltamisalaan kuuluvassa tilanteessa – kuten tässä tapauksessa – toteutettavien toimenpiteiden osalta laaja harkintavalta valita unionin tuomioistuinten valvonnassa toimenpiteet ja keinot kyseisen 24 artiklan soveltamiseksi

(tuomio 15.9.1998, Haas ym. v. komissio, T-3/96, EU:T:1998:202, 54 kohta; tuomio 25.10.2007, Lo Giudice v. komissio, T-154/05, EU:T:2007:322, 137 kohta ja tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 48 kohta).

68 Kun hallinto päättää käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisen työpaikkakiusaamista koskevan väitteen vuoksi esitetyn avustamispyynnön johdosta toteuttaa hallinnollisen tutkimuksen antamalla sen tarvittaessa neuvoa-antavan komitean tehtäväksi, kuten käsiteltävässä asiassa on tehty (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 99 kohta), kyseisen hallinnollisen tutkimuksen tarkoituksena on vahvistaa tai kumota henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitettu työpaikkakiusaaminen, joten toimivaltainen viranomainen ei voi ennalta arvata tutkimuksen lopputulosta eikä se nimenomaan saa ottaa kantaa edes implisiittisesti siihen, onko väitetty kiusaaminen todellista, ennen kuin se on saanut hallinnollisen tutkimuksen tulokset. Toisin sanoen hallinnollisen tutkimuksen aloittamiselle on luonteenomaista, ettei hallinto ota ennalta kantaa lähinnä avustamispyynnössä esitetyn yksipuolisen tosiseikkojen kuvauksen perusteella, koska sen on päinvastoin pidättäydyttävä kannanotosta sen tutkimuksen päättymiseen saakka, joka on suoritettava arvioimalla avustamispyynnön tehneen virkamiehen tai toimihenkilön väitteitä oletetun kiusaajan ja niiden henkilöiden tosiseikoista esittämään versioon nähden, jotka ovat voineet olla todistamassa niitä tosiseikkoja, joiden väitetään merkitsevän, että oletettu kiusaaja on rikkonut henkilöstösääntöjen 12 a artiklaa (ks. vastaavasti tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

69 Tältä osin yhtäältä sillä, että hallinto mahdollisesti muun elimen kuin toimivaltaisen viranomaisen, kuten erityisen neuvoa-antavan komitean, avustuksella tehdyn tutkimuksen päätteeksi toteaa, että kyse on työpaikkakiusaamisesta, voi nimittäin itsessään olla myönteinen vaikutus työpaikkakiusaamisen kohteeksi joutuneen virkamiehen tai toimihenkilön toipumisprosessissa, ja paitsi että hallinnon toteamuksen perusteella voidaan määrätä kiusaajaa koskevia kurinpidollisia jatkotoimia, myös työpaikkakiusaamisen uhri voi hyödyntää sitä mahdollisesti nostaakseen kansallisessa tuomioistuimessa kanteen, jonka osalta toimivaltaisella viranomaisella on henkilöstösääntöjen 24 artiklan perusteella avustamisvelvollisuus, joka ei lakkaa kyseisen toimihenkilön palvelusajan päättyessä. Toisaalta se, että hallinnollinen tutkimus saatetaan päätökseen, voi päinvastoin mahdollistaa väitetyn uhrin väitteiden kumoamisen ja mahdollistaa näin mainitunlaisesta syytöksestä – mikäli syytös ei osoittaudu perustelluksi – aiheutuvan sen vääryyden korjaamisen, jota tutkimusmenettelyssä oletetuksi kiusaajaksi nimetylle henkilölle on voinut aiheutua (ks. vastaavasti tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

70 Tästä on aluksi muistutettava, ettei henkilöstösäännöissä säädetä erityisestä menettelystä, jota hallinnon olisi noudatettava käsitellessään henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettua avustamispyyntöä, joka esitetään kyseisten henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan nojalla ja jossa on kyse virkamiehen tai toimihenkilön väitteestä, jonka mukaan toinen virkamies tai toimihenkilö – tai toimielimen jäsen – on käytöksellään häntä kohtaan rikkonut henkilöstösääntöjen 12 a artiklaa (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 65 kohta).

71 Seuraavaksi on muistutettava, että hallinnollinen tutkimusmenettely, joka aloitetaan virkamiehen tai toimihenkilön esitettyä henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitetun avustamispyynnön virkamiehen tai toimihenkilön – tai toimielimen jäsenen – asemassa olevan kolmannen osapuolen sellaisten tekojen takia, joiden väitetään olevan henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitettua työpaikkakiusaamista, tosin aloitetaan avustamispyynnön tehneen virkamiehen tai toimihenkilön pyynnöstä mutta sitä ei voida pitää mainittua virkamiestä tai toimihenkilöä vastaan aloitettuna tutkimusmenettelynä (ks. vastaavasti tuomio 16.5.2012, Skareby v. komissio, F-42/10, EU:F:2012:64, 46 kohta). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nimittäin avustamispyynnön tekijän, joka esittää väitteitä kiusaamiseen liittyvistä tosiseikoista, tehtävänä on lähinnä yhteistyöllään edistää hallinnollisen tutkimuksen moitteetonta kulkua, jotta tosiseikat voidaan vahvistaa (tuomio 26.1.1989, Koutchoumoff v. komissio, 224/87, EU:C:1989:38, 15 ja 16 kohta; tuomio 25.10.2007, Lo Giudice v. komissio, T-154/05, EU:T:2007:322, 136 kohta ja tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 87 kohta).

72 Perusoikeuskirjan 48 artiklassa, jonka otsikko on ”Syyttömyysolettama ja oikeus puolustukseen”, tarkoitettujen puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen tosin edellyttää, että henkilöille, joille päätös on osoitettu ja joiden etuihin se merkittävästi vaikuttaa, annetaan tilaisuus ilmaista tehokkaasti kantansa niistä seikoista, joita voidaan käyttää heitä vastaan kyseisen päätöksen perustelemiseksi (tuomio 14.6.2016, Marchiani v. parlamentti, C-566/14 P, EU:C:2016:437, 51 kohta), ja niiden kunnioittamiseen kuuluu muun muassa kontradiktorisen periaatteen kunnioittaminen, joka on laajempi kuin kuulluksi tulemista koskeva oikeus, joka niin ikään kuuluu perusoikeuskirjan 41 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus hyvään hallintoon”, taattuihin oikeuksiin. Perusoikeuskirjan 48 artiklassa tarkoitettuun puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseen voidaan kuitenkin vedota vain menettelyssä, jota käydään tiettyä henkilöä vastaan ja jonka päätteeksi voidaan tehdä hänelle vastainen päätös, jossa hallinto ottaa huomioon kyseiselle henkilölle vastaisia seikkoja (ks. tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 67 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 16.5.2012, Skareby v. komissio, F-42/10, EU:F:2012:64, 46 kohta).

73 Tästä seuraa, että nimittävän viranomaisen tai toimivaltaisen viranomaisen noudattamassa menettelyssä, jossa se ratkaisee henkilöstösääntöjen 12 a artiklan rikkomiseen perustuvan avustamispyynnön, tämän pyynnön esittäjä ei voi vaatia perusoikeuskirjan 48 artiklassa tarkoitettujen puolustautumisoikeuksien kunnioittamista sellaisinaan eikä tässä yhteydessä kontradiktorisen periaatteen loukkaamisen perusteella (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 68 kohta).

74 Sama koskee myös oletettua kiusaajaa. Hänet voidaan nimittäin asettaa henkilökohtaisesti vastuuseen hallinnollisen tutkimusmenettelyn käynnistämiseen johtaneessa avustamispyynnössä ja hän voi jo tässä vaiheessa joutua vastaamaan häntä vastaan esitettyihin syytöksiin, ja tällä perusteella häntä voidaan kuulla mahdollisesti useita kertoja tutkimuksen yhteydessä (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 69 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 17.9.2014, CQ v. parlamentti, F-12/13, EU:F:2014:214, 147 kohta). Vasta menettelyn myöhemmässä vaiheessa, jos oletettua kiusaajaa vastaan aloitetaan kurinpidollisia syytetoimia, tässä tapauksessa saattamalla asia kurinpitolautakunnan tai minkä tahansa vastaavan elimen käsiteltäväksi, perusoikeuskirjan 48 artiklassa tarkoitetut puolustautumisoikeudet ja erityisesti kontradiktorinen periaate kuuluvat hänelle, ja on tähdennettävä, että menettelyn kohteena olevan virkamiehen tai toimihenkilön osalta henkilöstösäännöissä säädetään vain oikeudesta tulla kuulluksi siitä, onko kurinpitomenettely periaatteessa aloitettava ja että menettelystä tulee kontradiktorinen vasta sen jälkeen, kun asia on saatettu kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 69 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 19.3.1998, Tzoanos v. komissio, T-74/96, EU:T:1998:58, 340 kohta).

75 Näin ollen avustamispyynnön esittäjälle on annettava oletettuna uhrina menettelyllisiä oikeuksia, jotka ovat perusoikeuskirjan 48 artiklassa tarkoitetuista puolustautumisoikeuksista erillisiä ja niitä suppeampia (tuomio 16.5.2012, Skareby v. komissio, F-42/10, EU:F:2012:64, 48 kohta ja tuomio 16.12.2015, De Loecker v. EUH, F-34/15, EU:F:2015:153, 43 kohta) ja jotka ovat viime kädessä osa perusoikeuskirjan 41 artiklassa määrättyä oikeutta hyvään hallintoon (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 70 kohta).

76 On nimittäin muistettava, että vastauksena henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettuun avustamispyyntöön käynnistetyn hallinnollisen tutkimuksen tarkoituksena on tutkimuksen johtopäätösten perusteella selventää riidanalaisia tosiseikkoja, jotta hallinto voi tehdä tältä osin lopullisen kannanoton ja joko todeta, ettei avustamispyyntö anna aihetta toimenpiteisiin, tai, kun väitetyt tosiseikat on osoitettu toteen ja ne kuuluvat henkilöstösääntöjen12 a artiklan soveltamisalaan, tarvittaessa aloittaa kurinpitomenettelyn kurinpitoseuraamusten määräämiseksi oletetulle kiusaajalle (ks. virkamiesten tai toimihenkilöiden osalta tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 57 kohta, ja toimielinten jäsenten osalta tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 90 kohta).

77 Näin ollen kun hallinto yhtäältä päättää vastauksena avustamispyyntöön toteuttamiensa toimenpiteiden yhteydessä aloittaa henkilöstösääntöjen 86 artiklassa tarkoitetun kurinpitomenettelyn tai minkä tahansa vastaavan menettelyn sillä perusteella, että kyseisessä pyynnössä esitettyjen syytösten kohteena oleva henkilö on rikkonut henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa säädettyä kieltoa, kyseinen menettely aloitetaan oletettua kiusaajaa vastaan, joten tällä on käytettävissään kaikki menettelylliset takeet perusoikeuskirjan 48 artiklassa tarkoitettujen puolustautumisoikeuksien ja erityisesti kontradiktorisen periaatteen täytäntöön panemiseksi. Virkamiesten tai toimihenkilöiden osalta näistä takeista säädetään henkilöstösääntöjen liitteessä IX (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 72 kohta) ja parlamentin jäsenten osalta niistä määrätään parlamentin työjärjestyksen 166 artiklassa.

78 Kun hallinto toisaalta vastauksena avustamispyyntöön toteaa, että seikat, joihin avustamispyynnössä tukeudutaan, ovat perusteettomia ja että näin ollen käytös, johon on vedottu, ei ole henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitettua työpaikkakiusaamista, tällainen päätös on avustamispyynnön esittäjälle vastainen toimi (ks. vastaavasti tuomio 12.9.2007, Combescot v. komissio, T-249/04, EU:T:2007:261, 32 kohta ja tuomio 11.5.2010, Nanopoulos v. komissio, F-30/08, EU:F:2010:43, 93 kohta) ja vaikuttaa häneen epäedullisesti perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 73 kohta).

79 Hyvää hallintoa koskevan oikeuden noudattamiseksi avustamispyynnön esittäjää on siis perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti kuultava tehokkaasti ennen kuin nimittävä viranomainen tai toimivaltainen viranomainen tekee tämän avustamispyynnön hylkäämistä koskevan päätöksen. Tämä edellyttää, että asianomaista henkilöä kuullaan etukäteen niistä perusteista, joihin nimittävä viranomainen tai toimivaltainen viranomainen aikoo vedota tämän pyynnön hylkäämisen tueksi (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 74 kohta).

80 Käsiteltävässä asiassa on selvää, että toimivaltainen viranomainen kuuli kantajaa perustellun päätöksen sekä parlamentin henkilöstöasioiden pääjohtajan 24.1.2017 päivätyn kirjeen perusteella ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä. Kantaja katsoo kuitenkin 10.2.2017 toimittamissaan kirjallisissa huomautuksissa, ettei häntä kuultu tehokkaasti, koska hänellä ei ollut tätä varten käytössään erityisen neuvoa-antavan komitean lausuntoa, raporttia tai päätelmiä – komitean kannanoton esittämismuodosta ei välttämättä ollut tässä vaiheessa täsmällistä tietoa – eikä myöskään todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja.

81 Näin ollen käsiteltävässä asiassa on arvioitava, edellyttikö kantajan oikeus tulla kuulluksi, että hänellä on käytössään myös erityisen neuvoa-antavan komitean lausunto – mahdollisesti raportin tai päätelmien muodossa – ja kyseisen komitean järjestämistä kuulemisista laaditut pöytäkirjat, jotta hän voi esittää huomautuksensa niistä syistä, joihin toimivaltainen viranomainen vetosi avustamispyynnön hylkäämiseksi viitatessaan perusteltuun päätökseen.

– Toimivaltaisen viranomaisen velvollisuus toimittaa kantajalle tämän kuulluksi tulemista koskevan oikeuden noudattamiseksi erityisen neuvoa-antavan komitean lausunto ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä

82 Unionin yleinen tuomioistuin katsoi asiassa, jossa oli kyse Euroopan keskuspankkiin (EKP) sovellettavista säännöistä, ei henkilöstösäännöistä, että hallinnon päättäessä käynnistää tutkimuksen, jonka päätteeksi laaditaan raportti, kyseisen toimielimen työntekijälle, joka oli tehnyt mainitun toimielimen sovellettavissa säännöissä käytetyn sanaston mukaan ”kantelun” EKP:n henkilöstösäännöissä määritellyn työpaikkakiusaamisen käsitteen piiriin kuuluvista seikoista, oli annettava kantelun kohteena olevan henkilön tavoin mahdollisuus edellä mainittujen sääntöjen mukaisesti esittää huomautuksensa tutkimusraporttia koskevasta luonnoksesta tai ainakin niistä

seikoista, jotka EKP:n hallinto otti huomioon tehdessään päätöksensä, ennen kuin kyseinen hallinto antaa lausuntonsa kantelusta (ks. vastaavasti tuomio 23.9.2015, Cerafogli v. EKP, T-114/13 P, EU:T:2015:678, 41 kohta).

83 Henkilöstösääntöjen alalla nimittävä viranomainen tai tapauskohtaisesti toimivaltainen viranomainen ei käsittele kanteluja vaan henkilöstösääntöjen 24 artiklan ja 90 artiklan 1 kohdan nojalla esitettyjä avustamispyyntöjä. Tältä osin – päinvastoin kuin EKP:n henkilöstösääntöjen tapauksessa – henkilöstösäännöissä ei säädetä erityisestä menettelystä sen suhteen, miten nimittävän viranomaisen tai toimivaltaisen viranomaisen on käsiteltävä henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettu henkilöstösääntöjen 12 a artiklan rikkomista koskeva avustamispyyntö, eikä siinä myöskään velvoiteta toimittamaan valtuutettujen avustajien kanteluita käsittelevän kaltaisen erityisen neuvoa-antavan komitean lausuntoa, raporttia tai päätelmiä taikka kyseisen komitean kuulemien todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja sellaisinaan avustamispyynnön esittäjälle tai oletetulle kiusaajalle, jota avustamispyyntö koskee (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 78 kohta)

84 Näin ollen on todettu, että jollei tutkimuksen kohteena olleiden ja siinä todistaneiden henkilöiden etujen suojaamisesta muuta johdu, missään henkilöstösääntöjen säännöksessä ei myöskään ole kielletty tutkimuksen loppuraportin toimittamista kolmannelle osapuolelle, jolla on perusteltu intressi saada tutustua siihen, kuten henkilöstösääntöjen 24 artiklan nojalla pyynnön esittäneelle henkilölle hänen vedotessaan henkilöstösääntöjen 12 a artiklan rikkomiseen. Tässä yhteydessä on näin ollen korostettu, että tietyt toimielimet olivat henkilöstösääntöjen säännösten täytäntöönpanoa koskevan itsemääräämisoikeutensa perusteella joskus päätyneet tähän ratkaisuun ja toimittaneet avustamispyynnön esittäjälle tutkimuksen loppuraportin joko ennen kanteen nostamista liittämällä sen avustamispyynnöstä tekemäänsä lopulliseen päätökseen tai pannessaan täytäntöön asian ensimmäisensä oikeusasteena ratkaisevan unionin tuomioistuimen päättämän prosessinjohtotoimen (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, Tzirani v. komissio, F-46/11, EU:F:2013:115, 133 kohta), kuten 17.4.2018 määrätyn prosessinjohtotoimen, jonka täytäntöönpanosta parlamentti kieltäytyi käsiteltävässä asiassa.

85 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että jos toimivaltainen viranomainen päättää, kuten käsiteltävässä asiassa, pyytää lausuntoa – mahdollisesti raportin tai päätelmien muodossa – neuvoa-antavalta komitealta, jolle se antaa tehtäväksi hallinnollisen tutkimuksen suorittamisen, ja ottaa avustamispyyntöä koskevassa päätöksessä huomioon tämän neuvoa-antavan komitean lausunnon, kyseinen lausunto, joka on neuvoa-antava ja josta voidaan laatia ei-luottamuksellinen versio poistamalla siitä todistajien tunnistetiedot, on avustamispyynnön esittäjän kuulluksi tulemista koskevan oikeuden nojalla lähtökohtaisesti saatettava viimeksi mainitun tietoon siitäkin huolimatta, ettei työpaikkakiusaamista koskevissa sisäisissä säännöissä määrätä tällaisesta tiedoksi antamisesta (ks. vastaavasti tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 80 kohta).

86 Tätä näkemystä ei aseta kyseenalaiseksi se seikka, johon parlamentti vetoaa, että käsiteltävässä asiassa on kyse erityisen neuvoa-antavan komitean laatimasta asiakirjasta eikä yleisen neuvoa-antavan komitean laatimasta asiakirjasta, jollaisesta on kyse 29.6.2018 annetussa tuomiossa HF v. parlamentti (T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393).

87 Kuten parlamentti korostaa, erityinen neuvoa-antava komitea antaa parlamentin puhemiehelle vain ”perustellun lausunnon”, joka ei velvoita puhemiestä silloin, kun tämä vuorostaan tekee perustellun päätöksen, johon toimivaltainen viranomainen tukeutuu avustamispyynnön ratkaistessaan. Parlamentti painottaa tätä seikkaa ja korostaa, että silloin kun on kyse valtuutettujen avustajien esittämistä avustamispyynnöistä, jotka käsitellään yhdessä erityisen neuvoa-antavan komitean kanssa, toisin kuin avustamispyynnöt, jotka käsitellään yhteistyössä yleisen neuvoa-antavan komitean kanssa, parlamentin puhemies osallistuu käsittelyyn ja ”hänellä on yksinomainen valta päättää siitä, onko työpaikkakiusaamista tapahtunut vai ei, ja tämä päätösvalta on määritelty paljon tarkemmin kuin pääsihteerin päätösvalta virkamiesten työpaikkakiusaamista koskevissa tapauksissa”.

88 Tällainen näkemys tai parlamentin halu varmistaa erityisen neuvoa-antavan komitean työskentelyn ehdoton luottamuksellisuus, jotta kvestorit suostuvat jatkossakin osallistumaan tähän työhön, eivät kuitenkaan voi loukata jokaisen virkamiehen tai toimihenkilön perusoikeuskirjan 41 artiklan 2 kohdan a alakohdassa vahvistettua oikeutta tulla tehokkaasti kuulluksi ennen kuin toimivaltainen viranomainen ratkaisee kyseisen virkamiehen tai toimihenkilön esittämän avustamispyynnön.

89 Erityisesti on todettava, että vaikka erityisen neuvoa-antavan komitean laatima lausunto ei ole oikeudellisesti sitova, silloin kun sekä parlamentin puhemiehellä perusteltua päätöstä tehdessään että toimivaltaisella viranomaisella avustamispyyntöä ratkaistessaan on ollut tämä lausunto käytössään, se olisi pitänyt antaa tiedoksi myös asianomaiselle valtuutetulle avustajalle, jotta tämä voi ottaa kantaa lausunnon sisältöön ennen kuin toimivaltainen viranomainen ratkaisee avustamispyynnön, edes epäsuorasti, kyseisen lausunnon perusteella. Näin ollen käsiteltävässä asiassa oli riittämätöntä vain luovuttaa perusteltu päätös kantajan tutustuttavaksi, vaikka parlamentin puhemies totesi kyseisessä päätöksessä esittävänsä yhteenvedon erityisen neuvoa-antavan komitean päätelmien sisällöstä.

90 Lisäksi on syytä todeta siitä vaarasta, että todistajien ja mahdollisesti parlamentin jäsenten henkilöllisyys paljastuu, jos erityisen neuvoa-antavan komitean lausunnon sisältö paljastetaan kantajalle, ettei mikään estä kyseistä komiteaa laatimasta tätä lausuntoa – joka voi olla esimerkiksi raportin tai päätelmien muodossa – siten, ettei sen perusteella voida selvittää hallinnollisessa tutkimuksessa avustaneiden todistajien henkilöllisyyttä. Näin ollen tätä perustelua ei voida hyväksyä varsinkaan käsiteltävän asian tilanteessa, kun otetaan huomioon, että koska unionin yleinen tuomioistuin ei ole voinut tutustua kyseiseen asiakirjaan, se ei ole tietoinen asiakirjan sisällöstä, ja koska parlamentti viittaa asiakirjaan vaihtelevin sanamuodoin, unionin yleinen tuomioistuin ei myöskään voi olla varma, onko kyseessä lausunto, raportti vai päätelmät.

91 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella on todettava, että toimivaltainen viranomainen loukkasi perusoikeuskirjan 41 artiklassa tarkoitettua kuulluksi tulemista koskevaa oikeutta, kun se kieltäytyi sekä riidanalaisessa päätöksessä että valituksen hylkäämisestä tehdyssä päätöksessä luovuttamasta kantajalle erityisen neuvoa-antavan komitean lausuntoa – joka on mahdollisesti laadittu raportin tai päätelmien muodossa – ja siten kuuli kantajaa riittämättömästi ainoastaan perustellusta päätöksestä, jossa esitettiin syyt, joiden perusteella parlamentin puhemies katsoi kyseiseen lausuntoon tukeutuen, että avustamispyynnössä esitetyt väitteet olivat perusteettomia.

– Toimivaltaisen viranomaisen velvollisuus toimittaa kantajalle tämän kuulluksi tulemista koskevan oikeuden noudattamiseksi todistajien kuulemisesta laaditut pöytäkirjat ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä

92 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo erityisen neuvoa-antavan komitean järjestämistä todistajien kuulemisista laadituista pöytäkirjoista, että kaikenlaista kiusaamista tai sukupuolista häirintää työpaikalla koskevan kiellon tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi hallinto voi lähtökohtaisesti määrätä, että niiden todistajien, jotka suostuvat kertomaan oman näkemyksensä väitettyyn työpaikkakiusaamistapaukseen liittyvistä riidanalaisista tosiseikoista, todistajanlausunnot on mahdollista pitää luottamuksellisina sekä suhteessa oletettuun kiusaajaan että oletettuun uhriin ainakin henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitetun avustamispyynnön käsittelyssä noudatettavan menettelyn yhteydessä (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 83 kohta).

93 Kun nimittäin yhtäältä otetaan huomioon, että yksi avustamispyyntöjen käsittelyn yhteydessä hallinnolle asetetuista tavoitteista on yksikön työrauhan palauttaminen, todistajanlausuntojen sisällön tuleminen sekä oletetun kiusaajan että oletetun uhrin tietoon saattaisi vaarantaa tämän tavoitteen herättämällä uudelleen henkiin mahdollisia henkilöiden välisiä kaunoja yksikössä ja johtamalla tulevaisuudessa siihen, että henkilöt, jotka voisivat antaa merkittäviä todistajanlausuntoja, jättävät sen tekemättä (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 84 kohta).

94 Toisaalta jos toimielin saa vapaaehtoisesti toimitettuja tietoja, joihin on liittynyt pyyntö tietolähteen henkilöllisyyden salaamiseksi, nämä tiedot vastaanottamaan suostuvan toimielimen on noudatettava tällaista pyyntöä (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 7.11.1985, Adams v. komissio, 145/83, EU:C:1985:448, 34 kohta). Sama voi päteä silloin, kun virkamiehet tai toimihenkilöt – tai toimielimen jäsenet – suostuvat todistamaan, jotta hallinto voi selvittää avustamispyynnön perustana olevat tosiseikat, mutta vaativat vastineena henkilöllisyytensä salaamista oletetulta kiusaajalta ja/tai oletetulta uhrilta, ja on korostettava, että vaikka heidän osallistumisensa on henkilöstösääntöjen näkökulmasta tai poliittisesti toivottavaa, he eivät välttämättä ole velvollisia avustamaan tutkimuksessa antamalla todistajanlausuntonsa (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 85 kohta).

95 Jos hallinto siis päättää aloittaa kurinpitomenettelyn oletettua kiusaajaa vastaan, nimittävän tai toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava asianosaiselle kaikki asiakirjat, jotka tämä haluaa jättää arvioitavaksi kurinpitolautakunnalle, jonka on tarvittaessa kuultava todistajia uudelleen syytöksiin liittyvistä tosiseikoista (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 86 kohta). Tämä päättely pätee analogisesti myös toimielimen jäseniin, kuten parlamentin jäseniin, joita vastaan on aloitettu parlamentin työjärjestyksen 166 artiklassa tarkoitetun kaltainen erityinen menettely.

96 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että toimivaltainen viranomainen ei loukannut perusoikeuskirjan 41 artiklassa tarkoitettua oikeutta tulla kuulluksi kieltäytyessään käsiteltävässä asiassa toimittamasta kantajalle todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa.

– Seuraukset, jotka aiheutuvat kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaamisesta, koska erityisen neuvoa-antavan komitean lausuntoa ei toimitettu oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa

97 Seurauksista, jotka aiheutuvat siitä, ettei kantajalle toimitettu erityisen neuvoa-antavan komitean lausuntoa oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, on muistutettava, että oikeuskäytännön mukaan silloin, kun oikeutta tulla kuulluksi on loukattu, kanneperusteen hyväksyminen edellyttää lisäksi, että menettely olisi voinut ilman tätä sääntöjenvastaisuutta johtaa erilaiseen tulokseen (ks. vastaavasti määräys 14.4.2016, Dalli v. komissio, C-394/15 P, ei julkaistu, EU:C:2016:262, 41 kohta; ks. vastaavasti myös tuomio 6.2.2007, Wunenburger v. komissio, T-246/04 ja T-71/05, EU:T:2007:34, 149 kohta ja tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-584/16, EU:T:2017:282, 157 kohta).

98 Tämän kysymyksen tarkastelemiseksi sekä kantajan että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt voida tutustua raportin tai päätelmien muodossa mahdollisesti laadittuun erityisen neuvoa-antavan komitean lausuntoon, – tarvittaessa ei-luottamuksellisena versiona, jotta yhtäältä kantaja olisi voinut esittää väitteet, joihin hän olisi voinut vedota oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, jos hän olisi saanut tutustua kyseiseen asiakirjaan, ja jotta toisaalta unionin yleinen tuomioistuin olisi voinut arvioida, olisiko tämä voinut johtaa siihen, että toimivaltainen viranomainen päätyy avustamispyynnön käsitellessään erilaiseen tulokseen.

99 Sen seurauksena, ettei parlamentti toimittanut unionin yleiselle tuomioistuimelle tätä raportin tai päätelmien muodossa mahdollisesti laadittua lausuntoa tai myöskään todistajien kuulemisesta laadittuja pöytäkirjoja, vaikka se, että viimeksi mainitut asiakirjat toimitetaan oikeudenkäyntivaiheessa, on katsottu osaksi oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan (ks. vastaavasti tuomio 23.9.2015, Cerafogli v. EKP, T-114/13 P, EU:T:2015:678, 42–49 kohta), unionin yleinen tuomioistuin ei voi harjoittaa sille SEUT 270 artiklassa ja perussäännössä uskottua tuomioistuinvalvontaa (ks. vastaavasti tuomio 10.6.1980, M. v. komissio, 155/78, EU:C:1980:150, 20 kohta).

100 Koska EUT-sopimuksessa, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä tai työjärjestyksessä ei määrätä mahdollisuudesta asettaa seuraamus tilanteessa, jossa työjärjestyksen 92 artiklan nojalla 18.5.2018 annetun kaltaista määräystä selvittämistoimesta ei noudateta, unionin yleinen tuomioistuin voi vastaajan kieltäytyessä ja laiminlyödessään täten SEU 13 artiklan 2 kohdassa määrättyä vilpittömän yhteistyön velvollisuutta vain johtaa tästä päätelmät ratkaisussaan, jolla asian käsittely päätetään (tuomio 12.5.2010, komissio v. Meierhofer, T-560/08 P, EU:T:2010:192, 73 kohta).

101 Tältä osin parlamentti ei voi perustella kieltäytymistään toimittamasta asiakirjoja, joita unionin yleinen tuomioistuin oli 18.5.2018 antamassaan määräyksessä pyytänyt, sillä verukkeella, että kuten unionin yleinen tuomioistuin 29.6.2018 annetussa tuomiossa HF v. parlamentti (T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 83–86 kohta) katsoi, parlamentin tehtävänä olisi pitää todistajanlausunnon antaneiden henkilöiden, mukaan lukien kyseisen toimielimen jäsenet, henkilöllisyys salassa siten, että tämä salassapito edellyttää väistämättä erityisen neuvoa-antavan komitean työskentelyn, joka on parlamentin mukaan pidettävä täysin salaisena, ehdotonta luottamuksellisuutta.

102 Parlamentti saattoi tosin vedota tällaisiin seikkoihin työjärjestyksen 103 artiklan, jossa määrätään luottamuksellisten tietojen ja asiakirjojen käsittelystä, nojalla.

103 Mahdollisuus vedota työjärjestyksen 103 artiklaan unionin yleisessä tuomioistuimessa ei kuitenkaan vapauttanut parlamenttia velvollisuudesta noudattaa SEU 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun vilpittömän yhteistyön periaatteen nimissä vaatimuksia, jotka asetettiin 18.5.2018 annetussa määräyksessä, joka on SEUT 280 artiklan nojalla täytäntöönpanokelpoinen.

104 Erityisesti ja toisin kuin parlamentti väittää on unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä, ei asianosaisten tehtävänä, arvioida työjärjestyksen 92 artiklan 3 kohdan nojalla toimitettavaksi määrättyjen asiakirjojen luottamuksellisuutta ja, jos unionin tuomioistuin on katsonut kyseisten asiakirjojen olevan luottamuksellisia, tarvittaessa arvioida, onko asianmukaista, ettei kyseisiä asiakirjoja luovuteta kantajalle sellaisenaan todistajien henkilöllisyyden suojelemiseksi ja sen sijaan velvoittaa vastaaja toimittamaan asiakirjoista ei-luottamukselliset versiot, joista on poistettu todistajien nimet sekä tiedot, joiden perusteella voidaan vailla mitään perusteltua epäilystä näyttää toteen eri todistajien henkilöllisyys (ks. tällaisesta selvittämistoimesta tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 44 kohta), tai tiivistelmä, josta on poistettu luottamukselliset tiedot.

105 Viimeksi mainittu vaihtoehto olisi voinut mahdollistaa sen, että unionin yleinen tuomioistuin vastaa tarvittaessa parlamentin huolenaiheeseen siitä, että väitettyjen tosiseikkojen luonteen vuoksi todistajien tunnistetietojen poistaminen kyseisistä asiakirjoista ei varmista riittävää suojaa, koska parlamentin mukaan todistajien henkilöllisyys olisi voitu helposti päätellä esiin tuoduista tosiseikoista tai annetuista lausunnoista.

106 Parlamentin esittämästä arvostelusta, joka koskee unionin yleisen tuomioistuimen käytäntöä 13.7.2018 annetussa tuomiossa Curto v. parlamentti (T-275/17, EU:T:2018:479) sekä vireillä olevassa asiassa QH v. parlamentti (T-748/16), on riittävää todeta, ettei tällaista päätöstä voida pitää epätavallisena, koska unionin yleinen tuomioistuin on vain soveltanut työjärjestyksensä ja erityisesti sen 103 artiklan määräyksiä (unionin tuomioistuimen varapresidentin määräys 5.7.2018, Müller ym. v. QH, C-187/18 P(I), ei julkaistu, EU:C:2018:543, 41 kohta).

107 Näin ollen ja ilman, että on tarpeen tarkastella enempää ensimmäistä tai toista kanneperustetta, riidanalainen päätös on kumottava, koska toimivaltainen viranomainen on loukannut kantajan oikeutta tulla tehokkaasti kuulluksi ennen tämän esittämän avustamispyynnön hylkäämistä.

Vahingonkorvausvaatimukset

108 Kantaja väittää vahingonkorvausvaatimustensa tueksi, että parlamentti pitäisi tuomita yhtäältä kahden kumoamisperusteen yhteydessä esitetyistä lainvastaisuuksista ja toisaalta erityisen neuvoa-antavan komitean ja toimivaltaisen viranomaisen tekemistä virheistä erityisesti siksi, että kyseinen komitea epäsi häneltä lainvastaisesti mahdollisuuden käyttää asianajajaansa apunaan 28.1.2015 pidetyssä kuulemisessa, siksi, että on epäoikeudenmukaista, että kyseisen toimielimen asiantuntijalääkärillä on vain tarkkailijan asema kyseisessä komiteassa, ja siksi, että hallinnon edustajan läsnäolo erityisessä neuvoa-antavassa komiteassa on ristiriidassa puolueettomuusperiaatteen kanssa. Kantajan mukaan nämä seikat myötävaikuttivat käsiteltävässä asiassa epätasa-arvoiseen ja puolueelliseen menettelyyn, joka ei myöskään ollut avoin.

109 Kantaja moittii parlamenttia myös siitä, ettei se varmistanut menettelyn kohtuullista kestoa, koska avustamispyynnön käsittely kesti yli kaksi vuotta ja kolme kuukautta hänen kuulemisestaan erityisessä neuvoa-antavassa komiteassa riidanalaisen päätöksen tekemiseen. Kantajan mukaan parlamentti myönsi valituksen hylkäämisestä tehdyssä päätöksessä, ettei kuulemisen ja perustellun päätöksen tekemisen välillä kuluneen ajan pitkälle kestolle ollut perusteltua syytä. Kantaja väittää, että hän joutui odottamaan vielä seitsemän kuukautta perustellun päätöksen tekemisen jälkeen ennen kuin toimivaltainen viranomainen pyysi häntä esittämään huomautuksensa ja että kyseinen viranomainen ei tehnyt tätä oma-aloitteisesti vaan vasta kantajan tiedusteltua asiasta.

110 Kantaja vaatii näin ollen seuraavia korvauksia henkisestä kärsimyksestä, joka voidaan jakaa kolmeen eri osaan: 5 000 euroa yleisestä ja oikeudellisesta epävarmuudesta sekä epäoikeudenmukaisen kohtelun pelosta aiheutuneesta kärsimyksestä, 13 500 euroa kärsimyksestä, joka aiheutui siitä, ettei toimivaltainen viranomainen käsitellyt avustamispyyntöä riittävän nopeasti, sekä 50 000 euroa oikeuden ja kohtuuden mukaan arvioituna kahdessa kumoamisperusteessa esiin tuoduista lainvastaisuuksista aiheutuneesta kärsimyksestä, kun otetaan huomioon, että kantajan on vaikea ymmärtää avustamispyynnön hylkäämisperusteita ja toimivaltaisen viranomaisen asennetta, jonka johdosta kantajalle syntyi kuva, ettei kyseinen viranomainen avustamisvelvollisuudestaan huolimatta pyrkinyt tosiasiallisesti suojelemaan häntä.

111 Parlamentti vaatii, että kyseiset vahingonkorvausvaatimukset hylätään.

112 Parlamentti katsoo kantajan toiveesta voida käyttää asianajajaansa apunaan erityisen neuvoa-antavan komitean kuulemisessa, että hallinnollisen tutkimuksen yhteydessä kantajan tehtävänä on esittää näkemyksensä tosiseikoista, jotta kyseinen komitea voi arvioida, onko niissä kyse työpaikkakiusaamisesta, ei aloittaa syyttämismenettelyä oletettua kiusaajaa vastaan. Parlamentin mukaan nimenomaan valtuutettu avustaja on tosiasiallisesti syyttävässä asemassa erityisen neuvoa-antavan komitean käsittelyssä ja parlamentin jäsenen on puolustauduttava. Koska työpaikkakiusaamisen väitetyn uhrin menettelylliset oikeudet ovat menettelyn kohteena olevaa henkilöä rajallisemmat, kantajan ei ollut perusteltua saada käyttää asianajajaansa apunaan erityisen neuvoa-antavan komitean järjestämässä kuulemisessa. Parlamentin mukaan se, että työpaikkakiusaamista koskevia sisäisiä sääntöjä muutettiin vasta 6.7.2015 siten, että väitettyä uhria on kuultava yksin, ei ole tässä yhteydessä merkityksellinen seikka, koska yhtäältä kyseisellä muutoksella vain vahvistettiin aiempi käytäntö ja toisaalta 16.12.1976 annetusta tuomiosta Perinciolo v. neuvosto (124/75, EU:C:1976:186, 35–37 kohta) johtuu, että virkamies tai toimihenkilö voi perustellusti käyttää hallinnollisessa menettelyssä asianajajaa apunaan vain sillä edellytyksellä, että sovellettavissa säännöissä nimenomaisesti näin määrätään. Parlamentti katsoo, ettei kyseisen toimielimen oikeudellisen neuvonantajan läsnäolo kantajan kuulemisessa johtanut mihinkään seurauksiin, koska neuvonantaja oli vain tarkkailijan asemassa. Lisäksi oikeudellisen neuvonantajan läsnäolo oli parlamentin mukaan perusteltua, jotta voitiin varmistaa, että hallinnollinen tutkimus suoritettiin sääntöjen mukaisesti. Oikeudellisen neuvonantajan läsnäolon tarkoituksena ei myöskään ollut X:n etujen puolustaminen kantajaa vastaan, koska erityisen neuvoa-antavan komitean menettelyssä ei missään tapauksessa ole kyse oikeudenkäyntimenettelystä.

113 Menettelyn kestosta parlamentti korostaa, että kantajan mainitseman 16 kuukauden ajanjakson aikana erityinen neuvoa-antava komitea piti seitsemän kokousta, kuuli lukuisia todistajia ja tutki väitettyjä tekoja, minkä johdosta menettely kesti niin pitkään. Lisäksi parlamentti tuo tässä yhteydessä esiin, että kyseinen komitea antoi loppuraporttinsa 7.4.2016, ja väittää, että korvaus, jonka toimivaltainen viranomainen myönsi kantajan tekemään valitukseen antamassaan vastauksessa, koski vain sitä seitsemän kuukauden ajanjaksoa, joka kului perustellun päätöksen ja riidanalaisen päätöksen välillä. Joka tapauksessa parlamentti korostaa, että se tarvitsi aikaa luodakseen järjestelmän, joka auttaisi tunnistamaan tehokkaasti tilanteet, jotka liittyvät kyseisen toimielimen jäsenten harjoittamaan työpaikkakiusaamiseen.

114 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan riidanalaisen päätöksen kaltaisen lainvastaisen toimen kumoaminen voi sellaisenaan olla asianmukainen ja lähtökohtaisesti riittävä korvaus henkisestä kärsimyksestä, joka tästä toimesta on voinut aiheutua. Näin ei kuitenkaan ole, jos kantaja osoittaa, että hänelle on aiheutunut henkistä kärsimystä, joka on erillään kumoamisen perustana olevasta lainvastaisuudesta ja jota ei voida kokonaan korvata tällä kumoamisella (ks. vastaavasti tuomio 6.6.2006, Girardot v. komissio, T-10/02, EU:T:2006:148, 131 kohta ja tuomio 16.5.2017, CW v. parlamentti, T-742/16 RENV, ei julkaistu, EU:T:2017:338, 64 kohta).

115 Näin ollen ensimmäisen kanneperusteen perustana oleviin lainvastaisuuksiin liittyvästä vahingonkorvausvaatimuksesta on todettava, että riidanalaisen päätöksen kumoamisen pitäisi lähtökohtaisesti olla asianmukainen ja riittävä korvaus henkisestä kärsimyksestä, joka kantajalle on aiheutunut unionin yleisen tuomioistuimen toteamasta lainvastaisuudesta. Tietyissä erityisolosuhteissa, jotka mainitaan 7.2.1990 annetun tuomion Culin v. komissio (C-343/87, EU:C:1990:49) 26–29 kohdassa, epäoikeudenmukaisuuden tunne ja ahdistus, jota henkilö voi kokea sen johdosta, että hänen on aloitettava ensin oikeudenkäyntiä edeltävä menettely ja sitten varsinainen oikeudenkäynti, jotta hänen oikeutensa tunnustettaisiin, voi kuitenkin johtaa sellaiseen henkiseen kärsimykseen, joka on erillinen riidanalaisen toimen kumoamisella korvatusta lainvastaisuudesta (ks. vastaavasti tuomio 29.4.2015, CC v. parlamentti, T-457/13 P, EU:T:2015:240, 49–52 kohta). Käsiteltävässä asiassa tällaiseksi olosuhteeksi on katsottava se, että parlamentti kieltäytyi noudattamasta unionin yleisen tuomioistuimen määräämää selvittämistoimea, koska vastaajan asenne esti unionin yleistä tuomioistuinta suorittamasta täysimääräisesti sille kuuluvaa tuomioistuinvalvontaa ja vahvisti kantajan kokemaa epäoikeudenmukaisuuden tunnetta ja ahdistusta, mikä aiheutti sellaista henkistä kärsimystä, jota ei voida asianmukaisesti ja riittävästi korvata kumoamalla riidanalainen päätös ensimmäisen kanneperusteen perusteella.

116 Toisessa kanneperusteessa esitettyjä lainvastaisuuksia koskevat vahingonkorvausvaatimukset ovat sen sijaan ennenaikaisia siihen nähden, että unionin yleinen tuomioistuin ei voi tässä vaiheessa lausua kyseisen kanneperusteen tueksi esitetyistä väitteistä, koska tämän tuomion täytäntöönpano edellyttää, että toimivaltainen viranomainen kuulee kantajaa tehokkaasti ja ratkaisee tarvittaessa avustamispyynnön uudelleen.

117 Siitä, ettei kantajalle annettu lupaa käyttää asianajajaa apunaan erityisen neuvoa-antavan komitean kuulemisessa, on todettava, että parlamentissa sovellettavissa säännöissä ei määrätä tällaisesta mahdollisuudesta. Kuten edellä 71–73 kohdassa muistutetaan, on joka tapauksessa niin, että kyseisen komitean järjestämä kuuleminen ei ole kontradiktorinen menettely sellaista henkilöä vastaan, joka on esittänyt henkilöstösääntöjen 24 artiklan mukaisen avustamispyynnön. Tästä seuraa, että vaikka ei olekaan poissuljettua, että toimivaltainen viranomainen päättää sallia sen, että hallinnollisen menettelyn yhteydessä kuultava henkilö pyytää avukseen työtoverin, henkilöstön edustajan tai asianajajan, kantaja ei voi vedota menettelyllisen yhdenvertaisuuden tai hyvän hallinnon periaatteeseen vaatiakseen, että toimivaltainen viranomainen sallii tämän mahdollisuuden erityisen neuvoa-antavan komitean järjestämissä kuulemisissa. Ei vaikuta myöskään siltä, että X:llä olisi ollut oikeus turvautua avustajaan omassa kuulemisessaan. Se, että parlamentin oikeudellinen neuvonantaja sai osallistua tarkkailijana erityisen neuvoa-antavan komitean työskentelyyn ja kuulemisiin, ei ole omiaan vääristämään kyseisen elimen työtä.

118 Erityisen neuvoa-antavan komitean kokoonpanosta on todettava, että yleisen neuvoa-antavan komitean osalta on jo katsottu, että vaikka hallinnon ja henkilöstön edustajien nimittämien jäsenten määrä ei olekaan täysin tasasuhtainen, parlamentin asiantuntijalääkärin mukanaolo neuvoa-antavassa komiteassa, se, että neuvoa-antava komitea ”toimii täysin itsenäisesti ja riippumattomasti ja luottamuksellisesti”, sekä se, että komitean päätöksenteko on luonteeltaan kollegiaalista, antavat riittävät takeet siitä, että kyseisen komitean toimivaltaista viranomaista varten muotoilema ja vahvistama lausunto on puolueeton ja objektiivinen (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 103 kohta; ks. vastaavasti ja analogisesti myös tuomio 30.5.2002, Onidi v. komissio, T-197/00, EU:T:2002:135, 132 kohta ja tuomio 17.3.2015, AX v. EKP, F-73/13, EU:F:2015:9, 150 kohta).

119 Nämä huomiot pätevät soveltuvin osin myös erityiseen neuvoa-antavaan komiteaan. Näin ollen kantaja ei voi vaatia, että asiantuntijalääkärille annetaan suurempi rooli päätöksenteossa, eikä moittia toimivaltaista viranomaista siitä, että tätä edustaa kyseisessä komiteassa yleisen neuvoa-antavan komitean puheenjohtaja.

120 Avustamispyynnön käsittelyn kestosta on todettava, ettei henkilöstösäännöissä ole säädetty erityisestä menettelystä tällaisen pyynnön käsittelyä varten, mukaan lukien pyynnöt, jotka perustuvat henkilöstösääntöjen 12 a artiklan väitettyyn rikkomiseen, eikä myöskään erityisestä määräajasta. Sama pätee työpaikkakiusaamista koskeviin sisäisiin sääntöihin, vaikka niissä viitataankin useaan eri menettelyvaiheeseen, jotka edellyttävät erityisen neuvoa-antavan komitean sekä parlamentin puhemiehen puuttumista asiaan. Toimivaltaisen viranomaisen on näin ollen noudatettava käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatetta (ks. vastaavasti tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 59 ja 62 kohta) ja asianomaisen unionin toimielimen tai elimen on huolehdittava hallinnollisessa tutkimuksessa ja siihen liittyvän avustamispyynnön käsittelyssä siitä, että jokainen toimenpide toteutetaan kohtuullisen ajan kuluessa edellisestä toimenpiteestä (tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 101 kohta). Hallinnollisen tutkimuksen lopullisen keston ja avustamispyynnön käsittelyajan kohtuullisuuden arvioinnissa on myös otettava huomioon kyseisen riita-asian merkitys asianosaiselle, asian monimutkaisuus ja mukana olleiden osapuolten toiminta (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 10.6.2016, HI v. komissio, F-133/15, EU:F:2016:127, 113 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

121 Unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että käsiteltävässä asiassa erityisellä neuvoa-antavalla komitealla kesti tutkimuksen suorittamisessa yli 14 kuukautta, eli 28.1.2015 pidetystä kantajan kuulemisesta menettelyn päättämiseen 7.4.2016. Lisäksi siitä, kun tuomio CH v. parlamentti (F-132/14, EU:F:2015:115) julistettiin 6.10.2015, kului yli seitsemän kuukautta siihen, että parlamentin puhemies – tutustuttuaan erityisen neuvoa-antavan komitean päätelmiin – teki perustellun päätöksen 18.5.2016. Tämän jälkeen kantajan piti vielä odottaa lähes kahdeksan kuukautta ennen kuin häntä kehotettiin, hänen omasta pyynnöstään, esittämään huomautuksensa perustellusta päätöksestä ennen kuin toimivaltainen viranomainen puolestaan ratkaisi avustamispyynnön.

122 Koska parlamentti kieltäytyi noudattamasta unionin yleisen tuomioistuimen määräämää selvittämistoimea, unionin yleinen tuomioistuin ei myöskään voi arvioida erityisen neuvoa-antavan komitean työskentelytapaa, kuten komitean järjestämien kokousten ja kuulemisten määrää tai sen kollegiaalisesti laatimien ja vahvistamien päätelmien laajuutta. Konkreettisen näytön puuttuessa unionin yleinen tuomioistuin ei nimittäin voi ottaa tältä osin huomioon parlamentin esittämiä väitteitä.

123 Vaikeuksista, joita parlamentin mukaan liittyy valtuutetun avustajan esittämän ja kyseisen toimielimen jäsenten käytökseen liittyvän avustamispyynnön käsittelyssä noudatettavan menettelyn suunnittelemiseen, on vielä todettava, ettei parlamentti voi tehokkaasti vedota tällaisiin vaikeuksiin välttääkseen perusoikeuskirjan 31 artiklasta (ks. vastaavasti tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 85 kohta) ja henkilöstösääntöjen 12 a ja 24 artiklasta (ks. analogisesti tuomio 5.2.2016, GV v. EUH, F-137/14, EU:F:2016:14, 77 kohta) johtuvan velvollisuutensa taata jokaiselle

virkamiehelleen ja toimihenkilölleen oikeuden terveellisiin, turvallisiin ja ihmisarvoisiin työoloihin ja siten ottaa näitä varten oikea-aikaisesti käyttöön sellaiset menettelyt, joiden avulla voidaan varmistaa, että kyseisten virkamiesten ja toimihenkilöiden työolot täyttävät edellä mainitut vaatimukset. Kun otetaan huomioon, että henkilöstösääntöjen 12 a artikla tuli voimaan 1.5.2004 ja tuomio CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203) annettiin 12.12.2013, parlamentti ei voi pätevästi väittää, että sillä kesti näin monta vuotta erityisen neuvoa-antavan komitean kaltaisen elimen suunnittelussa ja käyttöönotossa. Kyseinen neuvoa-antava komitea myös perustettiin 14.4.2014, mutta se antoi lausuntonsa vasta 14 kuukautta kantajan, X:n ja CN:n kuulemisen jälkeen.

124 Näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen on todettava, että avustamispyynnön käsittelyaika oli suhteellisen pitkä ilman, että tälle oli tosiasiallista perustetta, kuten parlamentin pääsihteeri osittain katsoi valituksen hylkäämisestä tehdyssä päätöksessä. Tästä seuraa, että kun otetaan huomioon tällaisen menettelyn erityinen merkitys oletetun uhrin kannalta ja toimivaltaisen viranomaisen viivyttely kyseisen henkilön esittämän avustamispyynnön käsittelyssä, unionin yleisen tuomioistuimen on todettava, että käsittelyaikojen kohtuullisuuden periaatetta on loukattu.

125 Kun otetaan huomioon edellä esitetyt olosuhteet, jotka aiheuttivat kantajalle henkistä kärsimystä, josta toimivaltainen viranomainen on tässä vaiheessa myöntänyt vain 1 500 euron korvauksen, ja kantajan 10.7.2018 toimittamissa huomautuksissa esittämä seikka, että parlamentin kieltäytyminen noudattamasta unionin yleisen tuomioistuimen määräämää selvittämistoimea pahensi tätä henkistä kärsimystä, unionin yleinen tuomioistuin on arvioinut kokonaisuutena kantajan kokemaa henkistä kärsimystä ja katsoo, että 8 500 euroa on kohtuullinen korvaus siitä henkisen kärsimyksen osasta, joka on erillinen ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä todetusta lainvastaisuudesta ja jota ei voida asianmukaisesti ja täysimääräisesti korvata riidanalaisen päätöksen kumoamisella.

Oikeudenkäyntikulut

126 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

127 Koska parlamentin on katsottava hävinneen asian pääosin, se on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kantajalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kumotaan Euroopan parlamentin 20.3.2017 tekemä päätös, jolla kyseisen toimielimen työsopimusten tekemiseen toimivaltainen viranomainen hylkäsi CH:n 22.12.2011 esittämän avustamispyynnön.

2) Parlamentti velvoitetaan maksamaan CH:lle 8 500 euroa korvauksena henkisestä kärsimyksestä.

3) Kanne hylätään muilta osin.

4) Parlamentti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Pelikánová Nihoul Svenningsen

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä joulukuuta 2018.

Allekirjoitukset